

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM KỸ THUẬT TP. HCM

CHÀO XUÂN
BÍNH THÂN

2016

BẢN TIN 29
THÁNG 2 NĂM 2016

LỜI GIỚI THIỆU

Kính thưa quý độc giả!

Hòa cùng không khí hân hoan của cả nước đón chào năm mới Bính Thân 2016 cùng với một sự kiện trọng đại của đất nước chào mừng thành công Đại hội Đại biểu Toàn quốc lần thứ XII của Đảng Cộng sản Việt Nam, Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Thành phố Hồ Chí Minh xin gửi đến quý độc giả bản tin điện tử số 29 với chủ đề: Chào Xuân Bính Thân năm 2016.

Tiến năm Ất Mùi, đón năm Bính Thân, năm được ví như tính cách của loài khỉ, đó là sự linh hoạt, năng động, thông minh và sáng tạo, năm hứa hẹn sẽ có nhiều thay đổi lớn. Năm 2016, năm đầu thực hiện Nghị quyết Đại hội lần thứ XII của Đảng, cũng là năm tiếp tục thực hiện các mục tiêu chiến lược phát triển Nhà trường theo 07 chương trình hành động của Hiệu trưởng, thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ trường lần thứ XV đã đề ra, năm bản lề hướng tới kỷ niệm 55 năm ngày truyền thống của Nhà trường (1962 – 2017). Đây cũng là mùa Xuân thứ hai Bản tin Sư phạm Kỹ thuật xuất bản dưới hình thức bản tin điện tử đã thu hút hơn 27 ngàn độc giả sinh viên, 800 cán bộ giảng viên Nhà trường và những bạn đọc quan tâm tới những hoạt động của Nhà trường.

Qua 29 số phát hành, chúng tôi đã nhận được rất nhiều sự quan tâm, cộng tác, bổ sung và góp ý chỉnh sửa cho mỗi bản tin ngày càng hoàn thiện hơn. Nhân dịp năm mới sắp đến, Ban Biên tập bản tin online Sư phạm Kỹ thuật trân trọng gửi lời chúc đến toàn thể CBVC, giảng viên, sinh viên và quý độc giả năm mới an khang, thịnh vượng, hạnh phúc và may mắn. Bản tin Xuân xoay quanh các nội dung chào đón Xuân mới Bính Thân với những thành tích trên mọi lĩnh vực hoạt động của Nhà trường; Những cảm nhận về mùa Xuân, về đất nước, về Bác Hồ, về Trường; Hoạt động cộng đồng của CBVC, Sinh viên Trường trước thềm năm mới. Tất cả hứa hẹn sẽ đem đến sự thú vị và lôi cuốn cho quý độc giả gần xa. Một lần nữa, kính chúc toàn thể quý vị độc giả một mùa xuân tràn đầy niềm vui và ý nghĩa.

Thành phố Hồ Chí Minh, ngày 29 tháng 01 năm 2016

TRÁCH NHIỆM SẢN XUẤT

Chịu trách nhiệm xuất bản

PGS. TS. Đỗ Văn Dũng

Trưởng ban biên tập

Nguyễn Anh Đức

Chịu trách nhiệm nội dung

*ThS. Nguyễn Phương Thúy
Hồ Hoài Khương*

Thiết kế

Phương Anh

Ban biên tập bản tin số 29 trân trọng cảm ơn các tác giả:

PGS.TS Đỗ Văn Dũng (BGH), Nhà báo Hoàng Công Chương (Báo GD&TĐ), Thầy Nguyễn Thanh Tân (Khoa Khoa học cơ bản), Cô Vũ Thị Ngọc Thu (Khoa Điện – Điện tử), Cô Nguyễn Thị Phương Nam, VP Đảng ủy trường, Viện Sư phạm Kỹ thuật, P. Đảm bảo chất lượng, P. QHCC & Doanh nghiệp. Cộng tác viên: Thái Thị Thanh Trang, Trần Hoàng Thị Thơm, Huỳnh Hiếu, Nguyễn Tự Do,... cùng quý Thầy Cô và sinh viên Nhà trường đã tham gia cộng tác.

Tin bài góp ý xin gửi về:

ThS. Nguyễn Phương Thúy

*P. Tuyển sinh & Công tác Sinh viên Trường
Đại học Sư phạm Kỹ thuật Tp. HCM.*

Số 1, Võ Văn Ngân, Thủ Đức, Thành phố Hồ Chí Minh.

Điện thoại: 08.3722.1223 – 0988881540

Email: phuongthuy@hcmute.edu.vn

MỤC LỤC

A. MỞ ĐẦU

1. Trang bìa	1
2. Lời giới thiệu	2
3. Chịu trách nhiệm sản xuất	3

B. NỘI DUNG

I. CHÚC MỪNG NĂM MỚI CỦA HIỆU TRƯỞNG

- Thư chúc mừng năm mới (Hình Thầy Dũng)	5

II. TẾT BÌNH THÂN

1. Khí trong sử cũ	7
2. Khí với những chuyện lạ kỳ	9
3. Kỷ lục về Khí	11
4. Danh nhân Việt Nam tuổi Khí	14

III. GÓC CẢM NHẬN

1. Sống là cho đâu chỉ nhận riêng mình	18
2. Giấc mơ của cô bé mồ côi	19
3. Tôi chưa đi tàu hỏa trên đất nước của những con tàu	20
4. Cổ tích hiện đại về một tình yêu	21
5. Start up nation – Câu chuyện về nền kinh tế thần kỳ của ISRAEL	22
6. Đường lên Thiên Mụ	24
7. Hành trình về thăm quê Bác	26
8. Thơ Xuân	29
9. Phiên chợ Tết của tuổi thơ	31
10. Tuổi thơ và bánh Tết	32

IV. SỰ PHẠM KỸ THUẬT TRONG CHÚNG TÔI

1. Một tấm lòng tận tụy	34
2. ECO DAYS – Hành trình trưởng thành	36
3. Ngày hội môi trường Sự phạm Kỹ thuật	39
4. Chuyến tham quan thực tế làng nghề	41
5. Tổng kết công tác Đảng	44
6. Công tác Đảm bảo chất lượng	48
7. Tôi yêu Sự phạm Kỹ thuật	50
8. Tết với sinh viên Lào	52
9. Tết đã về	53
10. Trải nghiệm từ những chuyến tham quan	55

V. HOẠT ĐỘNG CỘNG ĐỒNG CỦA CBVC, SINH VIÊN NHÀ TRƯỜNG

1. Tôi yêu hoạt động cộng đồng	57
2. Xuân là sẻ chia	58

THƯ

CHÚC MỪNG NĂM MỚI

CỦA HIỆU TRƯỞNG NHÀ TRƯỜNG

Nhân dịp đón Xuân Bính Thân, 2016

Các thầy giáo, cô giáo, cán bộ viên chức, nghiên cứu sinh, học viên cao học và học sinh, sinh viên thân mến!

Nhân dịp đón mừng Xuân mới Bính Thân (2016) và Tết cổ truyền dân tộc, thay mặt Đảng ủy – Ban giám hiệu trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Tp. Hồ Chí Minh, tôi thân ái gửi đến các thế hệ thầy giáo, cô giáo, cán bộ viên chức, nghiên cứu sinh, học viên và học sinh, sinh viên đã và đang công tác, học tập tại trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Tp. Hồ Chí Minh cùng toàn thể gia đình lời thăm hỏi ân cần và lời chúc mừng đầu xuân tốt đẹp nhất.

Trong năm 2015, Nhà trường đã đi đầu trong đổi mới, sáng tạo, góp phần thực hiện Nghị quyết 29 Trung ương về đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục nước nhà và đạt được nhiều thành tích xuất sắc, rất đáng tự hào trên tất cả các lĩnh vực công tác. Tổng kết năm học 2014-2015, Nhà trường được tặng “Cờ thi đua Xuất sắc” của Bộ Giáo dục và Đào tạo; Đảng bộ Nhà trường giữ vững danh hiệu “Đảng bộ trong sạch, vững mạnh”; Công đoàn Trường đạt danh hiệu “Công đoàn cơ sở vững mạnh xuất sắc”; Đoàn trường đạt danh hiệu “Tiến tiến”; Hội sinh viên trường đạt danh hiệu “Xuất sắc”; nhiều tập thể và cá nhân được tặng các phần thưởng cao quý của Đảng, Nhà nước và của Ngành.

Khép lại năm 2015, tất cả chúng ta - các cán bộ, giảng viên, viên chức và sinh viên Nhà trường hết sức vui mừng và tự hào về những thành tựu đã đạt được. Thay mặt lãnh đạo Nhà trường, tôi xin nhiệt liệt chúc mừng và gửi lời cảm ơn chân thành nhất tới toàn thể thầy cô giáo, cán bộ viên chức và học viên, sinh viên, học sinh nhà trường trong suốt năm qua đã không ngừng cố gắng, nhiệt tình đóng góp trí tuệ và sức lực để hoàn thành xuất sắc các nhiệm vụ được giao. Tôi cũng xin trân trọng gửi lời cảm ơn đến các cơ quan Đảng, Nhà nước, Bộ Giáo dục và Đào tạo, các địa phương, các trường đại học, các viện nghiên cứu, các cơ quan, đoàn thể, các tổ chức, cá nhân trong và ngoài nước đã hết sức quan tâm giúp đỡ, góp phần to lớn tạo nên những thành tích rất đáng tự hào của trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Tp. Hồ Chí Minh.

Các thầy giáo, cô giáo, cán bộ viên chức, nghiên cứu sinh, học viên cao học và học sinh, sinh viên thân mến!

Năm 2016, năm đầu thực hiện Nghị quyết Đại hội lần thứ XII của Đảng, cũng là năm tiếp tục thực hiện các mục tiêu chiến lược phát triển trường theo 07 chương trình hành động của Hiệu trưởng, thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ trường lần thứ XV, năm bản lề hướng tới kỷ niệm 55 năm ngày truyền thống của Trường (1962 – 2017). Trong năm 2016, trường ta quyết tâm thực hiện thắng lợi các mục tiêu chính của chủ đề hội nhập: nâng cao năng lực tiếng Anh của thầy và trò, kiểm định 4 chương trình đào tạo theo chuẩn AUN-QA cũng như trao đổi GV, SV với các nước trong khu vực. Chúng ta cũng sẽ tiếp tục đi đầu trong sáng tạo và tiên phong trong cuộc cách mạng về phương pháp dạy học và đánh giá, đưa Trường lọt vào top 10 trường đại học kỹ thuật hàng đầu Việt Nam, ngang tầm với các trường đại học uy tín thuộc khu vực và quốc tế.

Để thực hiện thành công mục tiêu đó, chúng ta cần phải cùng nhau xây dựng một môi trường của tri thức, môi trường của sự sáng tạo kỹ thuật & công nghệ, môi trường của hội nhập quốc tế; tất cả chúng ta phải tạo thành một liên kết chặt chẽ, thống nhất để phát huy tối đa, giải phóng toàn bộ sức mạnh tri thức tiềm tàng để xây dựng Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Tp. Hồ Chí Minh văn minh, hiện đại, đáp ứng với nhu cầu hội nhập hiện nay.

Phát huy truyền thống và thành quả của những giai đoạn trước, tôi tin tưởng rằng các thầy giáo, cô giáo, cán bộ viên chức, học viên, sinh viên Nhà trường sẽ luôn cố gắng, phát huy hết khả năng của mình, nắm bắt cơ hội, khắc phục khó khăn, thách thức trong giai đoạn tiếp theo. Mùa xuân 2016 đang đến với mọi nhà, tôi xin kính chúc các thể hệ thầy giáo, cô giáo, cán bộ viên chức, nghiên cứu sinh, học viên và học sinh, sinh viên nhà trường cùng gia đình năm mới dồi dào sức khỏe, tràn đầy hạnh phúc và có nhiều cống hiến hơn nữa cho sự nghiệp trường người.

Chúc đại gia đình Đại học Sư phạm Kỹ thuật Tp. Hồ Chí Minh vững vàng vượt qua mọi thử thách để vươn lên chung tay xây dựng Nhà trường ngày một lớn mạnh vì sự nghiệp khoa học và đào tạo của đất nước.

Năm mới, thắng lợi mới!

Chào thân ái!

NGUT. PGS. TS. Đỗ Văn Dũng

Bí thư Đảng ủy, Hiệu trưởng

KHỈ TRONG SỬ CỬ

Khỉ ảnh hưởng không nhỏ tới đời sống vật chất và tinh thần của người Việt Nam. Tuy chưa thân thuộc, gần gũi như những vật nuôi khác, nhưng theo suốt chiều dài lịch sử, khỉ luôn có mặt trong nhiều sinh hoạt của nhân dân và từng là đối tượng gây nên những chuyện ngộ nghĩnh, bi hài mà đặc sắc, giàu ý nghĩa...

KHỈ HAY NGƯỜI DẠI?

Đầu thế kỷ XVI, nhà Lê suy yếu, Thái sư Mạc Đăng Dung nắm hết quyền hành. Năm 1522, vua Lê Chiêu Tông mưu toan đánh đổ họ Mạc để giữ ngôi báu, nhưng thất bại, phải chạy dạt về Sơn Tây. Tại kinh đô, Mạc Đăng Dung liền cùng các quan lập hoàng đế Lê Xuân lên làm vua với đế hiệu Lê Cung Hoàng.

Trong thời Lê Cung Hoàng trị vì, có vị quan đại thần nuôi một con khỉ rất tinh khôn, bảo gì làm đấy, lại biết nhảy múa vui nhộn, lạy tạ lễ phép. Ông ta quý chiều, cho khỉ được mặc áo đỏ và luôn ở cạnh mình. Khi đi chầu, khỉ cũng được dắt theo vào, lạy vua y như mọi người quỳ bái. Ai thấy cũng trầm trồ khen vị quan này khéo nuôi dạy khỉ.

Năm 1527, Mạc Đăng Dung đảo chính, giết Lê Cung Hoàng và Thái hậu, cướp được ngôi vua. Phần lớn các quan nhà Lê bị sát hại hoặc bỏ đi, không phò tá nhà Mạc. Trong số ít người chịu ở lại phục tùng, có vị quan nuôi khỉ.

Hôm thiết đại triều, ông ta vẫn dẫn khỉ vào chầu. Khi lạy mừng, chú khỉ nhìn thấy không phải Lê Cung Hoàng mà là Mạc Đăng Dung, liền chẳng chịu lạy như mọi lần. Mạc Đăng Dung nổi giận, cho rằng vị quan nọ xúi bẩy khỉ không lạy, nên hạ lệnh bắt cả ông ta lẫn khỉ đem đi chém, bêu đầu trước Ngọ Môn!

TÌNH VÌ TRANH KHỈ

Cuối thời vua Lê chúa Trịnh, làm ở phủ chúa có một viên quan tên là Đặng Kim, được phong tới tước hầu. Năm 1783, loạn kiêu binh tôn Trịnh Khải lên ngôi. Đặng Kim muốn lấy lòng chúa mới, liền xin cho được làm con nuôi và đổi họ mình ra họ Trịnh, tự đặt tên mới là Trịnh An. Những người biết chuyện đều chê cười, cho là Đặng Kim xu nịnh, u mê, không biết rằng Trịnh Khải chẳng tồn tại lâu và triều đình Lê-Trịnh thì đã quá mục nát, bị dân chán ghét.

Một buổi sáng, Đặng Kim ăn mặc chỉnh tề sang chầu phủ chúa. Vừa khởi cổng, đã thấy ngay trên tường vôi trắng nhà mình có... bức tranh khỉ! Bức tranh thủy mặc này vẽ một con khỉ đang ngủ say li bì trên chạc ba của một cây cổ thụ mà cành, lá thì trơ trụi, thân xiêu hẳn về một bên, gốc rễ như sắp bị bong rời khỏi mặt đất. Cảnh bức tranh còn có câu thơ lục bát nhắc nhở:

Khỉ ơi tỉnh dậy đi thôi

Đừng chờ cây đổ đi đời nhà mi!

Tranh khỉ vẽ trước nhà quan hầu. Tước hầu lại đồng âm với “hầu” có nghĩa là “khỉ”. Thế thì con khỉ kia còn là ai nữa nếu không phải là Đặng Kim, hiện mang danh Trịnh An? Suy ngẫm ra, Đặng Kim bỗng toát mồ hôi, giật mình tỉnh ngộ... Sau đó, ông kiếm cố từ quan, về nhà, lấy lại họ tên cũ, hàng ngày đọc sách ngâm thơ, không màng gì tới việc triều chính nữa. Ít lâu sau, Trịnh Khải bị lật đổ. Đặng Kim thờ phào và ngấm cảm ơn họa sĩ đã vẽ bức tranh khỉ làm thức tỉnh được người một thời mê muội như ông.

LỮ KHÍ NÀO ĐÂY?

Sau khi chiếm nước ta, thực dân Pháp cho lập tại Hà Nội một công viên quy mô, gọi là vườn Bách Thảo, nuôi nhiều chim thú chủ yếu để mua vui cho bọn quan lại đô hộ và bè lũ tay sai. Mừng năm mới 1918, Pháp tổ chức dạ hội lớn ở công viên này, có cả vua bù nhìn Khải Định đến dự.

Xong buổi đó, người ta thấy trong vườn Bách Thảo xuất hiện nhan nhản giấy dán ở những gốc cây, tất cả đều chép một bài thơ thất ngôn bát cú:

*Dưới đám cây xanh một dãy chuồng
Mỗi chuồng nuôi một thú chim muông
Khù khì vua cạp no nằm ngủ
Nhón nhác đàn hươu đôi chạy cuồng
Lữ khí được ăn bày lảm chuyện
Đàn chim chực miếng hót ra tuồng
Lại còn gấu đại vài ba chú
Hi hục tranh nhau một miếng xương!*

Nhìn bề ngoài, đây chỉ là một bài thơ vịnh vườn Bách Thảo khá sinh động, độc đáo. Nhưng đi vào bên trong, sẽ thấy ngôn ngữ tràn ngập sự châm biếm sắc bén, sâu cay, đả kích mạnh mẽ bè lũ tay sai phản dân hại nước, chuyên nịnh hót quan thầy đô hộ, hưởng thú bơ thừa sữa cặn, khiến dân chúng bị áp bức bóc lột, sống khổ sở lầm than.

Bọn quan lại cai trị phải lập tức ra lệnh thu gom và cấm tàng trữ, phổ biến những mảnh giấy đó. Nhưng bài thơ vẫn được lưu truyền rộng rãi đến ngày nay, tạo ấn tượng đậm nét trong lòng bạn đọc. Khi đã đi vào thơ, chế nhạo, phỉ báng kẻ thù qua các hình ảnh nổi bật mà đầy ngụ ý: “lữ khí được ăn bày lảm chuyện” để “đàn chim chực miếng” và “gấu đại tranh xương”...

SƠN HÀ (bút danh)

*Tên thật tác giả: Nhà nghiên cứu, nhà báo,
thạc sỹ NGUYỄN ANH HÙNG.*

KHÍ VỚI NHỮNG CHUYỆN LẠ KỲ

Khi nhắc đến loài khí, chúng ta thường nói đến sự thông minh, nhanh nhẹn, ngộ nghĩnh và có nhiều ảnh hưởng tới đời sống con người. Với trí não nhạy bén và cách xử sự độc đáo, loài vật này còn gây nên nhiều chuyện lạ kỳ, bất ngờ và hấp dẫn...

KHÍ BÊ GHI TÀU HỎA

Nhân viên bê ghi tàu hỏa độc nhất vô nhị trên thế giới làm việc ở Vitenham (Nam Phi). Đó là một chú khí mang tên Chain. Nó bắt đầu học bê ghi từ khi chủ nó - ông Chemvay, nhân viên bê ghi - bị tai nạn cụt mất cả hai chân. Chain rất thông minh, thực tập nhanh theo hướng dẫn và dần trở thành nhân vật bê ghi thay chủ. Mỗi ngày nó được trả công 2 USD, riêng thứ Bảy hàng tuần còn được thưởng thêm 1 chai bia. Suốt 10 năm liền, Chain nhiệt tình làm việc đặc biệt này mà chưa hề để xảy ra một sai phạm nào. Rất tiếc nó đã qua đời vì tuổi già và được chôn cất ở gần nơi làm việc.

KHÍ MẮC KỆT

Những bác sĩ và bệnh nhân tại một bệnh viện ở New Delhi (Ấn Độ) đã có thể hít thở dễ dàng sau khi phát hiện và lấy ra một con khí mắc kẹt trong hệ thống ống dẫn điều hòa không khí của tòa nhà trung tâm bệnh viện. Việc con khí bị kẹt trong hệ thống điều hòa đến 3 ngày liền đã làm cho không khí trong các phòng phẫu thuật ô nhiễm nặng nề. Lúc đầu, các nhân viên bệnh viện rất sợ vì cho rằng những tiếng kêu khác lạ phát ra từ đám dây là tiếng ma, nhưng khi họ nhìn thấy cái mặt cùng đôi mắt mắt trong đám ống dây lằng nhằng thì họ mới biết đó là khí... Ở Ấn Độ, khí thường được chăm sóc và nuôi tự nhiên. Ngay tại thủ đô New Delhi hiện cũng có hơn 6.000 con khí thả rông. Chúng tự do đi lại, chạy nhảy lung tung và đôi khi gây ra bất lợi cho người dân hoặc cơ quan, công sở mà trường hợp trên là một ví dụ điển hình.

KHÍ ĐÒI LỘ PHÍ

Núi Nga My là một trong 4 ngọn núi Phật lớn nhất Trung Quốc, hấp dẫn khách du lịch khắp nơi. Ở đây có nhiều khí và chúng rất bạo dạn. Khách đến thường dùng hoa quả, đồ uống để tặng trêu chúng cho vui, nhưng lâu dần đã hình thành phản xạ có điều kiện đối với khí. Bây giờ, khách nào đến chúng cũng chạy theo hàng đàn, bám víu, quẩn chân và ngửa tay xin quà. Khách chỉ được yên ổn đi dạo khi cho chúng ít nhất một lần quà như khoản lộ phí và sau đó còn phải chứng minh để chúng biết là họ không mang theo thức ăn gì nữa.

KHÍ PHẢI DÙNG THUỐC TRÁNH THAI

Chính quyền Hồng Kông từng quyết định áp dụng một biện pháp xưa nay chưa từng thấy: bắt khí cái uống loại thuốc tránh thai đặc biệt. Sở dĩ như thế là do tốc độ tăng trưởng quá nhanh của khí ở Hồng Kông (năm 1992, thành phố này mới có 600 con khí nhưng do môi trường khá thuận lợi, chúng gia tăng chóng mặt với tỷ lệ hàng năm ít nhất cũng 15%). Những đàn khí hàng chục con đã gây không ít rắc rối cho người đi đường cùng khách du lịch. Rất nguy hiểm khi chúng thiếu thức ăn và từng có một số trường hợp người bị khí tấn công gây thương tích. Nhiều người đã làm đơn kiện chính quyền vì bị khí phá rối. Ông Wong Che-iok, nhân vật đảm trách chương trình bắt khí uống thuốc tránh thai, tuyên bố: "Chúng tôi áp dụng các biện pháp nhằm tránh được cho cả du khách lẫn khí những rủi ro và vì vậy mà chúng tôi nghĩ ra cách này hạn chế sự sinh sôi của khí". Khí cái khi phải dùng loại vắc xin tránh thai đặc biệt trên sẽ không thể đẻ con trong vòng 5 năm.

NGƯỜI KHỈ

Các bác sĩ thuộc Hội chữ thập đỏ quốc tế đã phát hiện một cậu bé 7 tuổi tên là Albai có nhiều điểm đặc trưng của khỉ ở làng Teriamagsh thuộc vùng núi nước cộng hòa Kazakhstan. Khắp người cậu bé phủ đầy lông lá đen kịt. Riêng chiếc đầu của Albai theo giải phẫu học thì giống y hệt đầu khỉ. Họ cho biết, sức khỏe cậu bé rất tốt, không có dấu hiệu gì bất thường và tính tình cậu bé thì khá vui nhộn, cởi mở. Theo giới khoa học, sở dĩ có “người khỉ” này là do sự đột biến gen vì làng Teriamagash nằm ngay sát bãi từng thả hạt nhân ở Kazakhstan. Hơn nữa, có thể Albai còn là hậu quả của sự kết hôn gần huyết thống (cha và mẹ cậu bé là hai người bà con họ hàng).

QUÁN KHỈ

Du khách đến Chile đều thường rất muốn ghé một địa điểm ở thủ đô Santiago mang tên “Quán khỉ”. Quán ăn đặc biệt này ngoài người thu ngân và đầu bếp ra, tất cả phục vụ viên đều do động vật - mà chủ yếu là khỉ - đảm nhiệm. Vừa bước vào quán, thực khách sẽ nghe thấy ngay tiếng mời chào đơn đả bằng cả tiếng Anh lẫn tiếng Tây Ban Nha của hai chú vẹt đậu trên cánh cửa cùng sự đón dẫn của một chú khỉ lông vàng lễ tân. Tới phòng giữ đồ, một chú khỉ lông vàng khác đợi sẵn, nhanh nhẹn đem mũ, túi cặp, áo khoác... của khách đặt vào nơi quy định. Sang phòng ăn, ngồi vào bàn, một chú chó bông miệng ngậm thực đơn chạy tới đưa để khách chọn món. Khách chọn xong, chó lại ngậm thực đơn chạy vào bếp. Chỉ lát sau, hai chú khỉ to lông đen đã thoăn thoắt bê các món ăn bày ra bàn theo kiểu ngộ nghĩnh. Đợi khách ăn xong, vẫn hai chú khỉ ấy làm nhiệm vụ thu dọn. Tiếp theo hai chú khỉ lông nâu mang hoa quả và nước uống đến mời... Chú khỉ lông vàng ở phòng giữ đồ thì đưa lại đồ gửi, phiếu thanh toán và trả tiền thừa cho khách. Nếu được khách thưởng tiền, nó cũng nhận ngay và nghiêng đầu cười để cảm ơn rất lịch sự.

XUÂN HỒNG (bút danh)

Tên thật tác giả: Nhà nghiên cứu, nhà báo,
thạc sĩ NGUYỄN ANH HÙNG.

Tên khắp thế giới, khỉ là loài vật khá quen thuộc với con người. Có số lượng đông đảo, chúng loài đa dạng, trí tuệ thông minh, dáng vẻ ngộ nghĩnh, hoạt động nhanh nhẹn và cấu tạo sinh học ẩn chứa nhiều kỷ lục thú vị, hấp dẫn, đáng để chúng ta ngạc nhiên...

NHỮNG KỸ LỤC VỀ KHỈ

RECORD

HOLDER

KHỈ HIẾM NHẤT

Hiếm nhất trong họ hàng nhà khỉ hiện nay là *khỉ kỳ lân sư tử vàng*. Loài khỉ nhỏ nhanh nhẹn này có mắt tròn sáng, đuôi dài và đặc biệt là bộ lông màu da cam lấp lánh rất nổi với bờm quanh đầu giống hệt sư tử. Trước đây, chúng sống khá nhiều ở vùng đông nam Brazil, nhưng bây giờ địa bàn cư trú đã co hẹp và số lượng giảm sút nghiêm trọng: hiện tổng cộng chỉ còn *chưa đầy 100 con* tại bang Sao Paulo và phía nam Rio Praiba của Rio de Janeiro.

KHỈ TO NHẤT

To lớn nhất trong các loài khỉ là *gorilla*. Con đực trưởng thành trung bình cao tới $1,8-2,2\text{ m}$, nặng tới $200-250\text{ kg}$; con cái chỉ bằng khoảng nửa con đực. Loài khỉ này mặt lồi, hàm bạnh, tai nhỏ, tay dài và khỏe. Chúng thường sống thành nhóm hoặc gia đình nơi rừng nhiệt đới Cameroon, Congo, Gabon, Uganda. Con gorilla được nuôi trong vườn thú San Diego ở bang California (Mỹ) với tên *N^o-Gagi* (nó chết ngày 12/1/1944 lúc mới 18 tuổi) đã đạt tầm vóc vô địch: khỉ sung mãn nhất cao 272 cm , chu vi vòng ngực 198 cm và nặng 310 kg .

KHỈ NHỎ NHẤT

Danh hiệu trên dành cho *khỉ sóc lùn*, bởi vì khỉ trưởng thành thân chỉ dài $9-12\text{ cm}$, nặng $48-60\text{ g}$ và *chưa con nào thân dài quá 15 cm , nặng quá 80 g* . Loài khỉ tí hon này mắt tinh nhanh, tai to, miệng rộng, lông hơi vằn loang màu xám pha vàng nâu, sống trong rừng rậm Colombia, Ecuador, miền tây Brazil và bắc Peru.

KHỈ ĐU NHẢY XA NHẤT

Đúng đầu về khả năng đu nhảy là *khỉ đuôi dài* ở Ấn Độ. Với chân tay dẻo khỏe và đuôi rất dài tác dụng vừa giữ thăng bằng vừa giống bánh lái, chúng dễ dàng đu nhảy như bay chỉ *một bước* mà đạt khoảng cách $14-18\text{ m}$. Con có bước đu nhảy xa nhất được tới 30 m .

KHỈ DI CHUYỂN CHẬM NHẤT

Thú trên cạn chậm chạp nhất ít ai ngờ rằng lại là một loài thuộc họ nhà khỉ - dòng họ vốn tưởng gồm toàn những thành phần nhanh nhẹn, hoạt bát. Đó là loài *khỉ lười*, bởi vì di chuyển với tốc độ trung bình chỉ $1,8-2,4\text{ m/phút}$ (tức $0,108-0,144\text{ km/giờ}$). Loài khỉ này mặt trắng, lông dày, đuôi rất ngắn, sống ở Trung Mỹ và Nam Mỹ. Chúng thường trên cây cao, ít xuống đất và *chưa bao giờ đạt được tốc độ 5 m/phút* .

KHỈ KHỎE VÀ THÔNG MINH NHẤT

Hắc tinh tinh là loài khỉ khỏe và thông minh nhất. Loài khỉ lông đen nhanh nhẹn này sống tại vùng xích đạo châu Phi. Năm 1924, một con hắc tinh tinh đực ở Vườn thú Bronx của thành phố New York (Mỹ) nặng 30 kg mà dùng một tay kéo được sức nặng 384 kg ghi trên lực kế (người có cùng khối lượng chỉ kéo được chừng 95 kg). Ngoài sức mạnh, hắc tinh tinh biết thể hiện trí thông minh, thích chơi đùa, chịu luyện tập, dễ thuần hóa từ lúc nhỏ và có khả năng tư duy, tìm tòi cùng bản năng xã hội phát triển. Những con trưởng thành còn thường rất khỏe và có nhiều xử sự mà người ta khó thể đoán trước được.

KHỈ KÊU TO NHẤT

Bộ mặt đen, mắt tròn trông ngỡ ngàng, lông nâu xám nhạt ở lưng và trắng đỏ ở bụng, sống tại phía bắc Nam Mỹ, loài khỉ rú được coi là động vật ồn ào nhất thế giới. Con đực mang cấu trúc xương cuối bộ phận phát âm lớn, nên âm thanh nó phát ra vang rất xa. Tiếng kêu hoảng hốt lúc chúng sợ hãi được miêu tả như là sự hòa trộn giữa tiếng sủa của chó với tiếng hí của ngựa, đạt tần số vang đến 1.000 lần. Khi chúng hú hết cỡ, có thể nghe thấy ở khoảng cách 16 km.

KHỈ SỐNG THỌ NHẤT

Trong tất cả 351 loài khỉ trên khắp các châu lục hiện nay, thì đười ươi, gorila và hắc tinh tinh là 3 loài sống lâu nhất. Chúng đều có thể thọ tới 50-55 năm. Tuổi thọ kỷ lục do con đười ươi tên là Guas lập: nó được đưa đến sống ở vườn thú của thành phố Philadelphia (Mỹ) ngày 1/5/1931 lúc gần 13 tuổi và chết tại đây ngày 9/2/1977, thọ 59 tuổi.

KHỈ ĐƯỢC GIẢI THƯỞNG GIÁ TRỊ NHẤT

Anh Tara Murasaki người Nhật đã dày công khôi phục lại một môn nghệ thuật từng có truyền thống 1000 năm tại nước này. Bộ môn mang tên “Saru Mawashi”, giành cho khỉ được huấn luyện biểu diễn các động tác của người. Cuối thế kỷ XIX, bộ môn ấy đã biến mất cùng sự qua đời của những người dạy khỉ. Năm 1991, Murasaki và 4 người dạy khỉ đã cho các chú khỉ tham gia tháng liên hoan văn hóa Nhật. Tại đây, chú khỉ Jiro 6 tuổi và Murasaki đã giành giải đặc biệt. Ngày 2/12/1991, Jiro mặc lễ phục kimono vinh hạnh cùng chủ nhận bằng khen danh dự và phần thưởng 300.000 yen do Bộ Giáo dục Nhật trao tặng.

MINH HỮU (bút danh)

Tên thật tác giả: Nhà nghiên cứu, nhà báo, thạc sĩ NGUYỄN ANH HÙNG.

DANH NHÂN VIỆT NAM TUỔI THÂN

Tựa như vai trò, ý nghĩa và giá trị đa dạng của loài khi, tuổi Khi (sinh năm Thân) thường được coi là tuổi vất vả, bận rộn nhưng cũng sôi nổi, may mắn và thành đạt. Phải chăng vì thế, trong số danh nhân ảnh hưởng lớn tới tiến trình lịch sử Việt Nam, có khá nhiều vị tuổi Thân...

1. **NGUYỄN TRÃI**: Sinh năm **Canh Thân 1380**, hiệu là Ức Trai, quê ở Chi Ngại (Chí Linh, Hải Dương), sau dời về Nhị Khê (Thường Tín, Hà Tây), là một danh sĩ, nhà văn hóa, khai quốc công thần thời Lê. Ông là một người nhân hậu, thông minh, đa tài, làm quan triều Hồ (1400-1407) sau khi đỗ Thái học sinh (tiến sĩ) lúc mới 20 tuổi. Năm 1418 vào Thanh Hóa tham gia khởi nghĩa Lam Sơn, tạo dựng những chiến lược quân sự mạnh mẽ và đường lối ngoại giao sáng suốt, dày công phò giúp Lê Lợi lãnh đạo kháng chiến chống giặc Minh toàn thắng. Từ năm 1428, được phong tước Quan Phục hầu, trở thành đại thần nhà Lê, đảm trách lĩnh vực chính trị và văn hóa. Ông được xem là một nhà chính trị, một nhà quân sự, một nhà ngoại giao, là bậc đại anh hùng dân tộc và là một nhân vật toàn tài hiếm có của lịch sử Việt Nam trong

thời đại phong kiến. Ngoài ra ông còn là một nhà văn hóa, một nhà văn, một nhà thơ tầm cỡ kiệt xuất với bài *Bình Ngô đại cáo* oai hùng như một bản tuyên ngôn độc lập và nhiều tác phẩm có giá trị cả về triết học, tư tưởng, thơ ca, lịch sử và địa lý.

2. **ĐÀO DUY TỪ**: Sinh năm **Nhâm Thân 1572**, quê ở Thanh Hóa, là một nhà quân sự và văn hóa, danh thần đời chúa Nguyễn Phúc Nguyên. Ông là một người tinh thông sử sách, lý số và binh pháp, nhưng bị kìm hãm dưới triều Lê - Trịnh do thuộc dòng tộc ca xướng, ông đi vào Nam lập nghiệp. Tài đức dẫn nổi, được chúa Nguyễn biết đến, trọng dụng, phong làm Nội tán. Ông nhiệt tình, tận tụy giúp Chúa Nguyễn về quân sự, chính trị, văn hóa và đương đầu thành công với chúa Trịnh ngoài Bắc. Thiết kế và chỉ đạo đắp hai công trình phòng thủ quan trọng (lũy Trường Dục và lũy Thầy), đồng thời là tác giả bộ sách quân sự đặc biệt *Hồ trưởng khu cơ*. Ông còn sáng tác nhiều văn thơ, ca khúc rất giá trị và biên đạo một số điệu múa được lưu truyền rộng rãi. Ông là người Việt Nam đầu tiên làm thơ lục bát và là ông tổ của nghệ thuật hát tuồng.

3. **NGUYỄN PHÚC ỨNG LỊCH**: Sinh năm **Nhâm Thân 1872**, niên hiệu Hàm Nghi, quê ở Thừa Thiên-Huế, là vị hoàng đế thứ 8 của nhà Nguyễn. Ông nổi tiếng thông minh, can đảm, giàu lòng ái quốc, được đại thần chủ chiến Tôn Thất Thuyết và Nguyễn Văn Tường phò tá lên ngôi lúc 13 tuổi. Năm 1885, sau cuộc tập kích Pháp ở Huế thất bại, ông bỏ kinh thành ra Tân Sở (Quảng Trị) lập chiến khu, phát động phong trào Cần Vương cứu nước. Cuối năm 1888, ông bị giặc bắt, đày chung thân sang Algeria và mất ở đó năm 1943.

4. NGUYỄN TRI PHƯƠNG: Sinh năm **Canh Thân 1800**, tên cũ là Nguyễn Văn Chương, tự Hàm Trinh, hiệu là Đồng Xuyên, quê ở làng Đường Long (Chí Long), xã Chánh Lộc, huyện Phong Điền, tỉnh Thừa Thiên – Huế, là một đại danh thần thời Nguyễn, anh hùng kháng Pháp. Ông là người năng động, mưu lược, kháng khái, ông tiến nhanh trên con đường quyền lực, thăng đến Tổng thống Quân vụ Đại thần kiêm Tổng đốc các tỉnh Gia Định, Biên Hòa, Vĩnh Long, Định Tường, An Giang, Hà Tiên từ năm 1850. Năm 1858, Pháp tấn công Đà Nẵng, mở màn xâm lược nước ta, ông được cử trực tiếp chỉ huy chống giặc. Năm 1860, sung chức Gia Định quân thứ, điều hành việc quân sự ở miền Nam. Năm 1862, thăng chức Võ hiến Đại học sĩ, trấn giữ miền Bắc. Năm 1873, Pháp đánh ra Hà Nội, ông cầm binh kiên cường chống trả, bị trọng thương. Địch chiếm thành, cứu chữa và phủ dụ, nhưng ông nhất quyết chối từ, hy sinh ngày 20/12/1873 sau khi tuyệt thực gần một tháng. Ông trở thành biểu tượng sáng ngời của lòng yêu nước, uy vũ hùng mạnh và khí tiết nam nhi.

5. PHAN CHÂU TRINH: Sinh năm **Nhâm Thân 1872**, tự là Tử Cán, hiệu Tây Hồ, biệt hiệu Hy Mã, quê ở xã Tam Phước nay là xã Tam Lộc, Tam Kỳ, Tỉnh Quảng Nam, là một chí sĩ cận đại, nhà vận động Duy Tân và dân chủ. Năm 1901, ông đỗ phó bảng, được bổ nhiệm làm Thừa biện Bộ Lễ. Ông là một người năng động, tân tiến, sớm giác ngộ cách mạng. Năm 1905, ông từ quan, cùng các bạn đi khắp Việt Nam cổ vũ đấu tranh và liên kết trí thức yêu nước. Năm 1906, ông bí mật sang Nhật Bản gặp Phan Bội Châu, khởi xướng chủ trương cải cách với mục đích thức tỉnh lòng dân, tạo dân khí mạnh, đề cao dân quyền. Năm 1911, ông sang Pháp gặp Nguyễn Ái Quốc và Phan Văn Trường, thảo luận vấn đề độc lập, tự do và dân chủ. Từ năm 1925, Phan Châu Trinh trở về Sài Gòn, sôi nổi tham gia những hoạt động chính trị tiến bộ. Ông cũng để lại nhiều tác phẩm thơ văn đầy nhiệt huyết cách mạng và gây tiếng vang lớn.

6. HỒ TÙNG MẬU: Sinh năm **Bính Thân 1896**, tên thật là Hồ Bá Cự, quê ở huyện Quỳnh Lưu, tỉnh Nghệ An, là một nhà cách mạng dũng cảm, chí sĩ trung kiên, từng trải. Năm 1916, ông sang Thái Lan, Trung Quốc mưu tính việc cứu nước. Năm 1923, ông đứng ra thành lập *Tâm tâm xã* - một tổ chức cách mạng có khuynh hướng Cộng sản. Từ năm 1930, ông là cán bộ xuất sắc của Đảng Cộng sản Đông Dương. Tháng 6/1931, Hồ Tùng Mậu bị giặc bắt, giải về Việt Nam tra tấn, tù đày. Tháng 3/1943, ông vượt ngục vào Trung Bộ lãnh đạo hoạt động chống Pháp. Năm 1946, ông được cử làm Chủ tịch Ủy ban kháng chiến Liên khu IV. Năm 1949, làm Tổng Thanh tra Chính phủ, rồi được bầu vào Ban Chấp hành Trung ương Đảng vào năm 1951. Trên đường đi công tác vào ngày 23/07/1951, ông bị máy bay địch oanh tạc và đã hy sinh.

7. HOÀNG NGỌC PHÁCH: Sinh năm **Bính Thân 1896**, quê ở Hà Tĩnh, là một nhà nghiên cứu văn học. Tốt nghiệp trường Sư phạm Đông Dương, viết văn, dạy học nhiều nơi và nổi tiếng ngay khi cho xuất bản tác phẩm đầu tay là tiểu thuyết *Tổ Tâm* (1925). Sau Cách mạng tháng Tám năm 1945, giữ các chức vụ Giám đốc của Học khu Bắc Ninh (1945-1951), Khu Giáo dục XII (1947-1948), trường Cao đẳng Sư phạm Trung ương (1951), rồi về công tác tại Bộ Giáo dục, chuyên viết sách nghiên cứu. Ông có công lớn trong việc hình thành, gìn giữ, phát triển tiếng Việt và là nhà văn lãng mạn tiên phong viết bằng chữ quốc ngữ đầu tiên của văn học Việt Nam.

8. NGUYỄN ĐỨC CẢNH: Sinh năm **Mậu Thân 1908**, quê ở Thái Bình, là một nhà cách mạng, chiến sĩ cộng sản. Ông là một người nhiệt thành yêu nước, thuở nhỏ học ở Nam Định và hăng hái tham gia phong trào chống Pháp tại địa phương. Năm 1928, ông được cử vào Kỳ bộ Bắc Kỳ của Việt Nam Thanh niên Cách mạng đồng chí hội. Năm 1929, ông đứng ra thành lập Tổng Công hội Bắc Kỳ. Năm 1930, ông tham gia thành lập Đảng Cộng sản Đông Dương, rồi được cử đi chỉ đạo công tác ở miền Trung, bầu vào Ban Thường vụ Xứ ủy Trung Kỳ, phụ trách tuyên huấn. Ông bị giặc bắt tại Vinh và hy sinh vào ngày 31/7/1932.

9. NGÔ GIA TỰ: Sinh năm **Mậu Thân 1908**, quê ở Bắc Ninh, là nhà hoạt động cách mạng và cộng sản. Ông là người học rộng, tài cao, chí lớn, kiên quyết theo con đường cách mạng. Năm 1926, ông gia nhập Việt Nam Thanh niên Cách mạng đồng chí hội và sang Trung Quốc huấn luyện. Năm 1927, ông về nước, vào Tỉnh bộ Bắc Ninh, tạo dựng được nhiều cơ sở, tích cực hoạt động trong nông dân, binh lính và theo sát phong trào công nhân. Năm 1928, ông vào Sài Gòn bí mật tuyên truyền giáo dục cách mạng, tổ chức và lãnh đạo công nhân đấu tranh. Năm 1929, ông ra Hà Nội dự phiên họp thành lập Chi bộ đảng Cộng sản đầu tiên ở số nhà 5D phố Hàm Long, sau đó được bầu làm Bí thư Xứ ủy lâm thời Đảng bộ Đảng Cộng sản Đông Dương ở Nam Kỳ. Cuối năm 1930, ông bị địch bắt tại Sài Gòn, đày ra Côn Đảo từ tháng 5/1933 và bị mất tích trên biển khi cùng các đồng chí vượt ngục vào một đêm cuối tháng 1/1935.

10. GIÁO SƯ NGUYỄN VĂN HUYỀN: Sinh năm **Mậu Thân 1908**, quê ở Hà Nội. Ông là người mẫn cảm, uyên bác, đỗ tiến sĩ văn khoa năm 22 tuổi, về dạy tại trường Viễn Đông Bác cổ và chuyên nghiên cứu lịch sử, dân tộc học. Sau Cách mạng tháng Tám năm 1945, làm Giám đốc Vụ Đại học kiêm Giám đốc Viện Đông phương Bác cổ. Từ tháng 11/1946, được cử làm Bộ trưởng Bộ Giáo dục và giữ nhiều trọng trách. Ông là vị bộ trưởng giáo dục đầu tiên của nước ta sau thời phong kiến.

11. NGUYỄN GIA TRÍ: Sinh năm **Mậu Thân 1908**, quê ở Hà Nội, là một họa sĩ bậc thầy ngành sơn mài. Ông là một người tài hoa, tự chủ và quyết đoán. Năm 1929, ông vào học tại trường Mỹ thuật Đông Dương và thiết kế, trang trí vui lạ cho nhiều tờ báo đương thời. Sau khi Pháp tái chiếm Hà Nội, ông sang Trung Quốc rồi về định cư ở Sài Gòn từ năm 1950. Vẽ rất nhiều tranh triển lãm trong và ngoài nước, được giới hội họa nhiệt liệt tán thưởng, khâm phục về nghệ thuật tạo hình độc đáo. Ông để lại ấn tượng khó quên cùng những bức sơn mài đặc sắc: *Chải tóc, Cảnh thiên thai, Vườn xuân Trung Nam Bắc...*

12. HOÀNG XUÂN HÃN: Sinh năm **Mậu Thân 1908**, quê ở Hà Tĩnh, là một nhà khoa học và văn hóa. Ông rất thông minh, đa tài, học ở Việt Nam rồi Pháp. Năm 1936, ông đỗ thạc sĩ toán và kỹ sư nguyên tử lực năm 1955. Từ năm 1936, ông dạy tại trường Bưởi và Đại học Khoa học Hà Nội, là thành viên chủ chốt Hội đồng Nghiên cứu Khoa học Đông Dương. Từ năm 1945, ông đã khởi xướng, tham gia các chương trình cải cách giáo dục, văn hóa và xã hội. Năm 1951, ông bị Pháp bắt giam, sau đó được trả tự do và ông sang Pháp sinh sống, dốc tâm sức vào khoa học. Ông có cống hiến rất nhiều cho nền giáo dục, khoa học và văn hóa Việt Nam, để lại nhiều công trình quy mô về Toán học, Vật lý, Địa lý, Tư tưởng, Pháp luật, Lịch sử, Văn thơ, Ngôn ngữ và Dân tộc học.

13. PHAN NGỌC HOAN: Sinh năm **Canh Thân 1920**, quê ở Quảng Trị. Ông là một nhà thơ danh tiếng, bút hiệu Chế Lan Viên. Ông là một người thông minh, năng động, nghị lực, biết làm thơ từ nhỏ, sớm sáng danh bởi bút pháp kiêu hùng, mạnh mẽ mà sâu sắc và tài hoa ngay từ tập thơ đầu tay *Điều tàn* (1937). Ông đi nhiều nơi ở cả ba miền Bắc - Trung - Nam, vừa học, vừa dạy văn, viết báo và tham gia kháng chiến và hoạt động cách mạng, trải qua nhiều chức vị quan trọng. Sự nghiệp văn thơ rất đồ sộ với hàng nghìn bài thơ, văn xuôi, tiểu luận và phê bình văn học. Ông được coi là nhà thơ trí tuệ và triết lý xuất sắc bậc nhất trong nền thi ca hiện đại Việt Nam.

CÔNG HIẾU (bút danh)

Tên thật và địa chỉ tác giả: Nhà nghiên cứu,
nhà báo, thạc sĩ NGUYỄN ANH HÙNG.